

Elżbieta Matyaszevska – historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych, absolwentka historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Była pracownikiem Instytutu Leksykografii KUL – redaktorka i autorka haseł z zakresu sztuki religijnej, zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*. Przez lata współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków, publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego. W ramach prac związanych z gromadzeniem informacji o stratach kultury polskiej, prowadzonych przez Wydział do spraw Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przygotowała kilkadziesiąt kart obiektów rzeźbiarskich z XIX i XX wieku utraconych podczas II wojny światowej. Obecnie współpracuje z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, a także Redakcją Polskiego Słow-

nika Biograficznego, pisząc biografie polskich artystów, przewidziane do kolejnych tomów obu słowników. Utrzymuje stały kontakt jako wykładowca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Lublinie, Tomaszowie Lubelskim oraz Świdniku, a także z Filharmonią Lubelską, przygotowując tam, w ramach Akademii Muzyki i Plastyki, prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne (oferta jest skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu). Od paru lat związana jest z Domem Kultury LSM w Lublinie, gdzie w ramach tematów przewodnich „Niespiesznie po Lublinie”, „Czy artysta może być kobietą”, „Galeria arcydzieł”, prowadzi cykliczne wykłady z historii sztuki, popularyzujące wiedzę o znanych i mniej znanych artystach oraz arcydziełach sztuki europejskiej.

Jest autorką książki „Wierzę w cuda nie od dziś”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007), współautorką albumowego opracowania *Matejko. Obrazy olejne. Katalog* (Warszawa 1993), autorskich rozdziałów w kilku publikacjach zbiorowych dotyczących ikonograficznej obecności zwierząt w dziełach sztuki, referatów posejsyjnych podejmujących problematykę sztuki religijnej oraz kilkadziesiątu publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZWARTKI ZE SZTUKĄ
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszevską
Biblia w obrazach
Pierwsi bohaterowie
Nowego Testamentu

Określenie „ewangelia”, pochodzące z języka greckiego, w świecie chrześcijańskim znaczące tyle co „dobra nowina”, w ścisłym znaczeniu odnosi się nauki Jezusa, która niesie ze sobą Dobrą Nowinę o Królestwie Bożym i odkupieniu. Rozumiejąc to słowo w szerszym kontekście, należy je postrzegać jako określenie odnoszące się do tekstów opowiadających o życiu i nauczaniu Jezusa Chrystusa. Są to cztery księgi, których spisanie w I wieku przypisuje się czterem jego uczniom – Mateuszowi, Markowi, Łukaszowi oraz Janowi. Uważa się, że Łukasz napisał też *Dzieje Apostolskie*, a Jan – *Apokalipsę*. Pierwsze trzy Ewangelie określane są mianem „synoptycznych” - ogarniętych „jednym spojrzeniem”. Wykazują one tak wiele podobieństw w układzie wydarzeń, stosowanych wyrażeniach oraz formach tekstu, że przyjmuje się, iż zostały spisane „z tego samego punktu widzenia”. Ostatnia z nich – *Ewangelia według św. Jana* - niezmiernie rzadko nazywana jest „Ewangelią duchową”, gdyż zawiera wiele odmiennych od poprzednich wzmianek o charakterze osobistym oraz wykazuje istotne różnice w chronologii wydarzeń. Niezależnie od różnic, wszystkie cztery należą do tzw. kanonu, czyli zbioru tekstów biblijnych, zaakceptowanych przez wszystkie wspólnoty chrześcijańskie i uznawanych za księgi spisane pod natchnieniem Ducha Świętego. Do *Nowego Testamentu* - poza *Dziejami Apostolskimi* i *Apokalipsą św. Jana* - zostały włączone także *Listy Apostolskie* pisane przez św. Pawła oraz inne, przypisywane Jakubowi, Piotrowi, Janowi oraz Judzie.

Mówiąc o bodźcach nowotestamentowych w sztukach plastycznych, należy podkreślić, że najczęściej wykorzystywane były cztery Ewangelie, nieco rzadziej zaś sięgano do tekstów zawartych w *Dziejach Apostolskich*. Choć każda z Ewangelii postrzegana jest jako odrębne źródło inspiracji artystycznych, dla wszystkich elementów spójnym stają się znaki rozpoznawcze przyporządkowane każdemu z jej autorów. Formy owych symboli, objaśniane przez wielu egzegetów, w swym źródle sięgały do „czterech istot żyjących” opisanych w *Apokalipsie św. Jana*. I tak dla wielu badaczy *Biblii* znakiem Mateusza był człowiek (czasem też anioł), gdyż piszący tę Ewangelię bardziej niż inni zwracał uwagę na człowieczeństwo Jezusa. Marka symbolizuje lew, albowiem jego Ewangelię otwiera opowieść o Janie Chrzcicielu, który jest „głosem wołającego na pustyni”, mocnym niczym ryk lwa. W *Ewangeliu według św. Łukasza* wielki nacisk jest kładziony na istotę ofiary Chrystusa, stąd atrybut przybierający postać wołu, który był zwierzęciem ofiarnym. Wreszcie Jan – przynależnym mu symbolem jest orzeł, gdyż jego duchową, wzniosłą Ewangelię przyrównywano do podniebnego lotu orła.

W sztukach pięknych wizerunki ewangelistów z należnymi im symbolami, bądź w formie samoistnie funkcjonujących atrybutów znane są już od czasów kształtowania się sztuki wczesnochrześcijańskiej. W kolejnych wiekach stawały się one nieodłącznym elementem wszelkich przedstawień odnoszących się do czterech Ewangelii, dostosowując jedynie swe plastyczne formy do wymogów związanych z obowiązującym w danym czasie stylem artystycznym.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZwartki ze Sztuką
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszewską
Biblia w obrazach
Pierwsi bohaterowie
Nowego Testamentu

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 29 listopada 2018 r. o godz. 17.00
w sali widowiskowej Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny